

Burgemeester en Wethouders van de gemeente Sluis

Onderwerp

Beoordeling Interbestuurlijk
Toezicht 2023

ZaaknummerUw

609116

kenmerk

Behandeld door**Verzonden**

Middelburg, 4 februari 2025

Geacht college van Burgemeester en Wethouders,

Een van de wettelijke taken van de Provincie is het houden van toezicht op de uitvoering van een aantal medebewindstaken door lokale overheden, dit noemen we het Interbestuurlijk Toezicht (IBT). Het IBT heeft als doel bij te dragen aan de verbetering van de kwaliteit van de taakuitvoering door lokale overheden. Ingrijpen gebeurt alleen wanneer wettelijke medebewindstaken niet correct worden uitgevoerd of besluiten in strijd zijn met het algemeen belang of recht. Vanuit het toezicht gaan we op zoek naar het verhaal achter de cijfers, om daar het gesprek over aan te kunnen gaan. Het IBT wordt uitgevoerd vanuit het streven naar een evenwichtige balans tussen toezicht houden & adviseren en tussen leren & corrigeren.

In 2023 heeft de provincie Zeeland het beleidskader *Interbestuurlijk Toezicht 2023-2027* vastgesteld. Dit kader beschrijft de hoofdlijnen van het toezicht en de beoordelingsmethodiek. Jaarlijks wordt een Uitvoeringsagenda IBT vastgesteld waarin wordt beschreven welke informatie dient aangeleverd te worden, wat de relevante wet- en regelgeving is, wat de speciale aandachtspunten zijn voor het IBT in dat jaar en welke beoordelingen (aan de hand van criteria) leiden tot een toezicht met lage, gemiddelde of hoge toezichtintensiteit. Conform de uitvoeringsagenda dient informatie per domein uiterlijk op 15 juli te worden aangeleverd. De beoordeling vindt plaats in de categorieën Goed, Redelijk of Onvoldoende, zoals beschreven in de Uitvoeringsagenda IBT 2024.

Met deze brief informeren wij u over de resultaten van onze jaarlijkse beoordeling in het kader van interbestuurlijk toezicht (IBT) voor de domeinen Omgeving, Erfgoed en Archeologie, Informatie en Archief over het kalenderjaar 2023. Voor het domein Huisvesting Statushouders informeren wij u separaat en periodiek middels halfjaarlijkse brieven, of indien nodig vaker, over de voortgang en de taakstellingen binnen dit domein.

Ontwikkelingen binnen het interbestuurlijk toezicht***Toezichtgesprekken***

In september en oktober 2024 hebben de jaarlijkse toezichtgesprekken plaatsgevonden tussen de Provincie en toezichtontvangers. Deze gesprekken waren primair gericht op het toezichtproces. Vakinhoudelijke zaken zijn per mail opgevraagd en afgestemd. Voor het toezicht over 2024 zullen de gesprekken met de coördinatoren van de toezichtontvangers breder worden opgezet door ook vakinhoudelijke collega's per domein bij het gesprek te betrekken.

Onderzoek door DocFactory

Voor het domein Archief en Informatiebeheer is een nulmeting uitgevoerd bij alle Zeeuwse gemeenten, het Waterschap en het Zeeuws Archief. Hierbij is onderzocht in hoeverre KPI-rapportages en bijbehorende beschrijvingen aanwezig waren. Op basis van deze nulmeting is per toezichtontvanger een specifiek rapport met aanbevelingen opgesteld. De resultaten zullen worden gebruikt om het toezicht binnen dit domein verder te verbeteren en vorm te geven.

Training "Modern Interbestuurlijk Toezicht"

In november 2024 is er een training georganiseerd voor toezichthouders en toezichtontvangers. Het doel was om de kwaliteit van de toezichtdialoog te verbeteren en concrete plannen te ontwikkelen op basis van toezichtinformatie, met behoud van een constructieve samenwerking. De inzichten uit deze training worden meegenomen in de verdere ontwikkeling van het provinciaal toezichtbeleid.

Uitvoeringsagenda IBT 2025

Voor het toezicht over het jaar 2024 is de uitvoeringsagenda per domein verder verhelderd en aangescherpt, mede op basis van ervaringen uit het afgelopen jaar en in samenspraak met beleidsafdelingen van de Zeeuwse gemeenten, het Waterschap en het Zeeuws Archief.

Scores per domein

In het onderstaand overzicht vindt u de beoordelingen per domein. In deze brief hebben wij ons gericht op de belangrijkste aandachtspunten en verbeterpunten zonder een uitputtende analyse van alle elementen te bieden. Deze inzichten kunnen bijdragen aan de uitvoering van uw beleid in het komende jaar. Per domein geven wij een algemene toelichting en gaan daar opvolgend in op de specifieke beoordeling voor uw gemeente. Bij het domein Erfgoed en Archeologie gaan wij ook in op de kerkenvisies.

Wij hebben de toezichtinformatie tijdig, voor 15 juli ontvangen. Het toezichtgesprek heeft op 1 oktober plaatsgevonden. In het afgelopen toezichtjaar zijn wij tweemaal bij uw gemeente langs geweest naar aanleiding van signalen op het gebied van Erfgoed en Archeologie. Dit wordt nader toegelicht onder het domein Archeologie en Erfgoed.

1. Archief en Informatiebeheer

De beoordeling van Archief en Informatie is dit jaar gebaseerd op het onderzoek dat door DocFactory is uitgevoerd. De volledige onderzoeksrapportage is als bijlage bijgevoegd. Hieronder vindt u de belangrijkste punten uit de managementsamenvatting.

De gemeente Sluis heeft belangrijke stappen gezet om haar archiefbeheer en informatiehuishouding te verbeteren. Deze inspanningen worden gekenmerkt door een ambitieuze aanpak met een breed scala aan lopende projecten. Het is echter van cruciaal belang dat de gemeente haar ambities goed afstemt op de beschikbare formatie om overmatige werkdruk en mogelijke vertragingen te voorkomen.

Een aantal belangrijke documenten, zoals het Besluit Informatiebeheer, het handboek Vervanging, de Hotspotmonitor en het kwaliteitshandboek zijn nog niet vastgesteld en bevinden zich nog in de conceptfase. Het is essentieel dat de gemeente deze documenten definitief vaststelt en daadwerkelijk implementeert. Om haar ambities waar te maken, moet de gemeente blijven investeren in haar formatie, strategische keuzes, risicobeheersing en structurele borging van kwaliteit in het informatiebeheer.

Op basis van de onderzoeksresultaten van DocFactory zijn wij tot de conclusie gekomen dat de informatiehuishouding van gemeente Sluis 'onvoldoende' op orde is. Er zijn dringende aandachtspunten die prioriteit verdienen. Wij begrijpen dat de gemeente Sluis voor de grote uitdagingen staat en nodigen u daarom graag uit voor een gesprek om gezamenlijk de verbeterpunten voor het komende jaar te bespreken.

Verder informeren wij u dat er op 25 februari een ambtelijke plenaire bijeenkomst wordt georganiseerd waar uitkomsten van het onderzoek van DocFactory worden gepresenteerd. Tijdens deze bijeenkomst worden de onderzoeksresultaten op hoofdlijnen besproken en er is

gelegenheid om vragen aan DocFactory te stellen. De officiële uitnodiging zal ambtelijk binnenkort worden verstuurd.

2. Omgeving

Wij waarderen de voortgang die gemeenten maken in het vaststellen van uitvoeringsstrategieën en verordeningen. Veel gemeenten werken al met het nieuwe format, dat helder inzicht biedt in prioriteiten, doelen en indicatoren, en zorgt voor een transparante verslaglegging van uitgevoerde werkzaamheden. We constateren echter enkele aandachtspunten:

- Actuele contactpersonen: Zorg ervoor dat de lijst met contactpersonen up-to-date blijft. Dit kan eenvoudig worden gerealiseerd door dit jaarlijks mee te nemen in het toezichtgesprek.
- Gegevens van de RUD: Bij veel gemeenten ontbreken gegevens van de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD), wat beperkt inzicht geeft in milieutaken. Wij zullen in de uitvoeringsagenda 2025 hier expliciet aandacht aan besteden
- Toezicht op energiebesparingsplicht: Het gebrek aan inzicht hierin kan worden opgelost door transparantie over de RUD-werkzaamheden. Ook dit punt krijgt een plek in de Uitvoeringsagenda 2025.
- Tekort aan toezichthouders: Veel gemeenten kampen met een tekort, met name op bouwtoezicht. Samenwerking op uitvoeringsniveau, vergelijkbaar met beleidsniveau, of ondersteuning vanuit de provincie kan hierbij helpen.

Specifiek voor uw gemeente

Zowel het jaarverslag als het – in het vernieuwde format - uitvoeringsprogramma zijn aangeleverd. De actiepunten die beschreven worden zijn voortvloeiend uit de monitoring van de beleidscyclus. Een aandachtspunt is het capaciteitstekort binnen toezicht en de openstaande vacatures hierin. Gezien dit een regionaal probleem is, is er wellicht een mogelijkheid om dit Zeeuws breed om te pakken. Op basis van de toetsing op bovengenoemde onderdelen krijgt u het oordeel 'goed'.

3. Archeologie en Erfgoed

De uitvraag met betrekking tot cultureel erfgoed en archeologie heeft tot een grote verscheidenheid aan ontvangen toezichtinformatie geleid, waardoor de verstrekte antwoorden sterk uiteenlopen. Dit maakt het lastig om de gegevens voor 2023 op een consistente wijze te vergelijken en analyseren. Voor het jaar 2023 zal het domein Erfgoed en Archeologie niet worden opgenomen in ons "integraal overzicht". Vanaf de uitvraag in 2025, met betrekking tot het jaar 2024, zullen wij dit wel gaan doen. Uit de antwoorden op de huidige uitvraag komen enkele algemene aandachtspunten naar voren:

- Aanlevering van toezichtinformatie: Een aantal gemeenten heeft aangegeven niet te beschikken over de informatie die is uitgevraagd in de "Verordening systematische toezichtinformatie provincie Zeeland". Wij willen benadrukken dat het aanleveren van deze informatie een verplichting is en niet facultatief. Voor de uitvraag van de informatie van 2024 verwachten wij dat de gevraagde informatie volledig en conform de verordening wordt aangeleverd.
- Cultureel erfgoed en het omgevingsplan: Wij wijzen gemeenten op de verplichting vanuit de Omgevingswet om in het omgevingsplan rekening te houden met het belang en behoud van cultureel en werelderfgoed. Dit vereist een inventarisatie en analyse van het aanwezige erfgoed binnen de gemeentegrenzen. Op basis daarvan dient een toereikend beschermingsregime in het omgevingsplan te worden opgenomen. Hoewel gemeenten tot januari 2032 de tijd hebben om een volledig omgevingsplan op te stellen, adviseren wij om tijdig te beginnen met de inventarisatie en analyse. Een aantal gemeenten heeft hierin al stappen gezet en kan dienen als inspiratiebron.
- Toezicht en handhaving op erfgoed en archeologie: Onze zorgen gaan uit naar de onderdelen toezicht en handhaving. In overleg met de adviseurs archeologie van alle gemeenten is opgemerkt dat dit een algemeen punt van zorg is. Door gebrek aan toezicht is er geen controle op de daadwerkelijke uitvoering van de gestelde eisen in het PvE voor archeologische opgravingen. Algemeen beeld is

dat er bij afdelingen VTH geen capaciteit en/of kennis is om dergelijke controles adequaat uit te voeren. Namens het Provinciaal overleg Zeeuwse Archeologie (PROZA) zal de provincie samen met alle gemeentelijk adviseurs archeologie, RCE en Rijkswaterstaat in 2025 een advies ter verbetering opstellen.

Specifiek voor uw gemeente

Op basis van de aangeleverd informatie gaan wij er van uit dat de archeologie beleidsmatig en voor wat betreft personele bezetting voldoende geborgd is. Wij zien uit naar de vertaling van het huidige beleid in het omgevingsplan. Wij gaan er van uit dat het geconstateerde incident in Aardenburg in oktober 2023, waar tijdens rioleringswerkzaamheden geen rekening gehouden was met de archeologie en waarover wij in 2024 reeds ambtelijk met uw gemeente in gesprek zijn geweest, een uitzonderlijk geval was.

3.1 Kerkenvisies in Zeeland

In Zeeland hebben alle gemeenten een decentrale uitkering aangevraagd en verkregen voor de ontwikkeling van en eigen gemeentelijke kerkenvisie. Door de samenwerking van de auteurs van de visies met de kerkeigenaren, gemeentelijke beleidsmakers, lokale initiatiefnemers, historische verenigingen en andere stakeholders zijn er gemeentelijk inventarisaties gemaakt, resulterend in een kerkenpaspoort voor iedere deelnemende kerk, de stand van zaken van het huidige kerkenbestand in Zeeland met zowel beschreven risico's als diverse adviezen om te komen tot een duurzaam plan van aanpak voor de waardevolle kerkgebouwen in het Zeeuwse landschap. Een hele mooie prestatie door alle samenwerking en uniek, want als enige Provincie in Nederland hebben alle gemeenten hieraan meegewerkt. Dat verdient een compliment!

De mogelijkheden variëren van het organiseren op gemeentelijk niveau en/of door de gezamenlijke kerkeigenaren van bijeenkomsten ten bate van kennisdeling over gedeelde problematiek op het gebied van bijvoorbeeld onderhoud en verduurzamingsmogelijkheden, of het aanvragen van subsidies via een kerkgebouw dat de religieuze functie wil behouden met behulp van huuropbrengsten door het vinden van nevenfuncties, tot een volledige niet-religieuze herbestemming van het gebouw dat leeg staat. We kijken dan ook uit naar welke adviezen toepasbaar zullen zijn en hoe deze in de (nabije) toekomst zullen worden opgepakt, uitgewerkt en vormgegeven.

Specifiek voor uw gemeente

De provincie is bekend met het verzoek van de gemeente Sluis aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om een Rijksmonument van de Rijksmonumentenlijst af te voeren. Hiertegen is door een derde partij bezwaar aangetekend en verzocht om handhaving door de gemeente. We volgen het verdere verloop van dit proces.

De gemeente Sluis beschikt over een beleid of visie die ongeveer tien jaar oud is. Wij adviseren de gemeente om het erfgoedbeleid te actualiseren en bijbehorend kaartmateriaal op te nemen in het omgevingsplan.

Positief is dat de gemeente een nieuwe adviescommissie heeft ingesteld conform de Omgevingswet. Tegelijk vragen wij aandacht voor een sluitende beleidscyclus om adequaat toezicht en handhaving te waarborgen.

Om erfgoedtoezicht verder te versterken, zal de provincie in 2025 samen met gemeentelijke erfgoedmedewerkers een professionaliseringsslag maken. Dit omvat onder andere de inzet van regionale deskundige teams en een betere borging van archeologisch toezicht.

4. Huisvesting vergunninghouders

Iedere gemeente krijgt een halfjaarlijkse taakstelling van het Rijk voor het huisvesten van vergunninghouders. De Provincie heeft in het kader van interbestuurlijk toezicht een toezichthoudende taak op gemeenten voor de huisvesting van vergunninghouders en bepaalt aan het einde van de taakstellingsperiode of de gemeenten ieder de taakstelling hebben gerealiseerd.

Specifiek voor uw gemeente

Voor het eerste halfjaar van 2023 scoort de gemeente 'goed'. Voor het tweede halfjaar scoort de gemeente 'redelijk'. Deze scores komen voort uit de toezichtbrieven die over het eerste halfjaar van 2023 zijn verstuurd aan de gemeente op 15 november 2023 en over het tweede halfjaar van 2023 zijn verstuurd op 7 mei 2024.

Samenvatting scores per domein

1. Archief- en Informatiebeheer (onvoldoende)
2. Omgeving (goed)
3. Erfgoed en Archeologie (n.v.t.)
4. Huisvesting vergunninghouders (goed/redelijk)

Toelichting integraal overzicht

Toezicht vindt plaats op de uitvoering van de wettelijke medebewindstaken die door de Zeeuwse gemeenten wordt georganiseerd. Het integrale overzicht bevat generieke IBT-informatie welke door de toezichthouder is voorzien van een beoordeling op basis van de criteria zoals beschreven in de Uitvoeringsagenda IBT 2024. Indien er meldingen en signalen rondom het betreffende domein van een gemeente bij de provincie binnenkomen worden deze waar nodig ook meegewogen in de beoordeling.

De symbolen staan voor de mate waarin de betreffende gemeente op het toezichtdomein heeft voldaan aan de eisen in de wet- en regelgeving en voor de vereiste intensiteit van het toezicht:

Goed; de gemeente heeft voldaan aan de eisen in de wet- en regelgeving op het betreffende toezichtdomein; lage intensiteit van toezicht.

Redelijk; de gemeente heeft nog niet of onvoldoende voldaan aan de eisen in de wet- en regelgeving op het betreffende toezichtdomein, maar er wordt wel gewerkt door de gemeente; gemiddelde intensiteit van toezicht.

Onvoldoende; de gemeente heeft niet voldaan aan de eisen in de wet- en regelgeving op het betreffende toezichtdomein; hoge intensiteit van toezicht.

Integraal overzicht Interbestuurlijk Toezicht (IBT) provincie Zeeland 2023 o.b.v. Uitvoeringsagenda IBT 2024																
		Gemeente														
		Borsele	Goes	Hulst	Kapelle	Middelburg	Noord-Beveland	Reimerswaal	Schouwen-Duiveland	Sluis	Terneuzen	Tholen	Veere	Vlissingen	Waterschap	Zeeuws Archief
Domein	Omgevingsrecht	!	!	!	!	!	!	✓	✓	✓	✓	✓	!	!	!	n.v.t.
	Erfgoed en monumenten														n.v.t.	n.v.t.
	Huisvesting vergunninghouders (1 ^o halfjaar 2023)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	!	✓	!	✓	!	!	n.v.t.	n.v.t.
	Huisvesting vergunninghouders (2 ^o halfjaar 2023)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	!	!	✓	✓	!	✓	n.v.t.	n.v.t.
	Archief- & informatiebeheer	✓	✓	!	!	✓	✓	✓	✓	!	✓	!	!	!	!	✓

Horizontale verantwoording

In het kader van horizontale verantwoording adviseren wij u deze brief te delen met de gemeenteraad.

Nadere informatie

Voor eventuele vragen naar aanleiding van deze brief kunt u contact opnemen met

.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

H.M. de Jonge
Voorzitter

drs. M.C.J. Franken
Secretaris-algemeen directeur

Bijlagen:

1. Uitvoeringsagenda Generiek Toezicht 2025
2. DocFactory - Definitief verslag audit - gemeente Sluis